

همزمان با روز کتاب

رونمایی از قرآن خطی دوره سلجوقی در کتابخانه ملی ایران

همزمان با روز کتاب، کتابخوانی و کتابدار از نسخه خطی قرآن کریم مربوط به قرن ششم هجری در کتابخانه ملی ایران رونمایی شد.
#۴۷>
#۴۷>

به گزارش سایت خبری پرسون، به نقل از روابط عمومی سازمان اسناد و کتابخانه ملی ایران، روز گذشته ۲۴ آبان ماه همزمان با روز کتاب، کتابخوانی و کتابدار از نسخه خطی قرآن کریم مربوط به دوره سلجوقی در کتابخانه ملی ایران رونمایی شد. قدمت این مصحف شریف بر اساس نظر کارشناسان، به سده ششم هجری بازمی‌گردد و دارای ترجمه فارسی کهن است.

علیرضا مختاریور در مراسم گرامی‌داشت روز کتاب، کتابخوانی و کتابدار و آئین رونمایی از قرآن خطی که در تالار قلم مرکز همایش‌های سازمان اسناد و کتابخانه ملی ایران برگزار شد، گفت: خداوند را سپاسگزارم بابت فرصت خدمت به قرآن کریم که برای خدمتگزاران کتابخانه ملی از طریق شناسایی، خرید و نگهداری نسخه خطی مصحف شریف قرآن کریم دوره سلجوقی فراهم شد.

رئیس سازمان اسناد و کتابخانه ملی ایران افزود: همچنین باید از اساتید و کارشناسانی که در حوزه حفظ، نگهداری و پژوهش نسخ خطی به ویژه نسخه خطی قرآن کریم تشکر کنم.

عصمت مؤمنی نیز در مراسم گرامی‌داشت روز کتاب، کتابخوانی و کتابدار و آئین رونمایی از قرآن خطی دوره سلجوقی اظهار کرد: معجزه، نکته سخن من است که هریک از معجزات در اعصار مختلف، متناسب با زمان ظهور آن پیامبر و برای اثبات نبوت بوده که با تحدی و عدم معارضه همراه است. قرآن کریم معجزه پیامبر اسلام(ص) و کتاب وحی الهی است که در آن، خداوند متعال خود معلم انسان است.

معاون کتابخانه ملی سازمان اسناد و کتابخانه ملی ایران ابراز امیدواری کرد، با رونمایی از این مصحف شریف، این سند ارزشمند زینت بخش گنجینه ملی ایران باشد.

میراث فرهنگی یک ملت مانند حافظه یک ملت است

غلامعلی حدّاد عادل در مراسم گرامی‌داشت روز کتاب، کتابخوانی و کتابدار و آئین رونمایی از قرآن خطی که در تالار قلم مرکز همایش‌های بین‌المللی سازمان اسناد و کتابخانه ملی ایران برگزار شد، گفت: رونمایی از این مصحف شریف همزمان با سالروز وفات محقق و مفسر گرانقدر قرآن کریم علامه طباطبایی است و باید یاد و خاطره این عالم وارسته، گرامی داشته شود.

رئیس فرهنگستان زبان و ادبیات فارسی افزود: میراث فرهنگی یک ملت مانند حافظه یک ملت است و باید حفظ شود، گویاترین نوع میراث فرهنگی نیز میراث مکتوب است. میراث مکتوب و فرهنگی باید حفظ شود، شناسایی و معرفی میراث مکتوب مانند این نسخه خطی از لحاظ گوناگون قابل بررسی و مطالعه است که باید شناسانده شود. این مصحف شریف از لحاظ کالبدی، حاکی از فناوری کاغذسازی و تولید کتاب دارد، از لحاظ هنری نیز شیوه آرایه قابل توجه است و از لحاظ نرم افزاری یک منبع علمی است.

او بیان کرد: قرآن کریم بیش از سایر نسخ خطی در بین ایرانیان موجود است که به سبب ثواب تکثیر قرآن کریم، تولید و نگهداری شده است. از لحاظ زبان و ادبیات فارسی نیز ترجمه و تفسیر قرآن کریم قابل بررسی است، اولین ترجمه فارسی قرآن کریم مربوط به ترجمه و تفسیر طبری است که سال ۳۵۰ هجری قمری نگاشته شده است و پیش از سایر آثار ادبی دیگر به زبانی فارسی ترجمه شده است.

وی اشاره کرد: اجازه ترجمه قرآن کریم به زبان فارسی، اولین بار توسط پیامبر اکرم(ص) صادر شده و ایشان به سلمان فارسی اجازه دادند تا سوره حمد به فارسی ترجمه شود. اما متأسفانه تا سال‌ها اجازه ترجمه قرآن کریم به سایر زبان‌ها وجود نداشت؛ چه بسا که اگر مجاز بود، پیش از ترجمه طبری نیز شاهد ترجمه‌های دیگری بودیم.

حدّاد عادل اذعان کرد: ترجمه قرآن کریم به نوعی لغتنامه عربی به فارسی نیز محسوب می‌شود؛ چراکه در ترجمه‌های قرآن کریم، ترجمه فارسی زیر متن عربی نگاشته شده است و منبع لغتنامه محسوب می‌شود.

رئیس فرهنگستان زبان و ادبیات فارسی اعلام کرد: در یکی از بازسازی‌های حرم مطهر امام رضا(ع) با برداشتن یکی از دیوارهای نزدیک مضجع شریف، فضایی خالی پیدا می‌شود که در آن پاره‌هایی از قرآن کریم پیدا می‌شود که از ترس غارت و از بین بردن توسط مهاجمان، از دید عموم پنهان مانده بودند. این نسخه‌ها از قرآن کریم منبع ارزشمندی برای پژوهش در حوزه‌های مختلف از جمله زبان فارسی بوده و مورد استفاده اساتید و پژوهشگران متعدد قرار گرفت.

این نویسنده و قرآن پژوه تأکید کرد: مترجم امروز، نیازمند آگاهی از تجربه‌های گذشتگان در ترجمه قرآن کریم است، برای رساندن بهتر معنی قرآن کریم به زبان فارسی نیاز است تا به نسخه‌های مختلف ترجمه قبلی مراجعه شود تا بهترین کلمات انتخاب شود. مترجمین اولیه قرآن کریم به فارسی، به دلیل حساسیت‌هایی که داشتند، از لحاظ نحوی به شدت از زبان عربی تأثیر پذیرفته‌اند، اما از لحاظ ساخت کلمه، دارای منبعی قوی هستند.

حوزه‌های زبانی ترجمه قرآن کریم متعدد است

علی رواقی در مراسم گرامیداشت روز کتاب، کتابخوانی و کتابدار و آئین رونمایی از قرآن خطی گفت: مصحف شریفی که در این نشست رونمایی می‌شود، از قرآن‌های قدیمی است که به دلیل گذشت زمان، آغاز و پایان آن در دست نیست. این مصحف شریف برای کتابخانه ملی ایران خریداری شده تا محافظت شود.

این قرآن پژوه بیان کرد: متن قرآن موجود ۲۹۱ برگ است، علائم قرآنی در این کتاب به دقت رعایت شده، همچنین این مصحف در حوزه مرکزی ایران نگاشته شده است. این قرآن خطی منسوب به دوره سلجوقی، نسخه‌ای برجسته از لحاظ نگارش و خطی است.

وی اشاره کرد: نخستین ترجمه و تفسیر قرآن به زبان فارسی ترجمه و تفسیر طبری است که در حوزه ماوراءالنهری دسته بندی می‌شود. بخش قابل توجهی از کلمات و لغات استفاده شده در ترجمه و تفسیر طبری، هم اکنون در حوزه کشورهای تاجیکستان و ازبکستان استفاده می‌شود و به نوعی این زبان زنده است.

این عضو پیوسته فرهنگستان زبان و ادبیات فارسی تصریح کرد: در بررسی گونه‌های زبانی، معمولاً دوره‌ها مورد بررسی قرار گرفته‌اند؛ اما کمتر به تأثیر حوزه‌ها در زبان پرداخته شده است. در حوزه کتابشناسی و قرآن پژوهی که از ۸۰ سال گذشته آغاز شده است نیز بیشتر به تفکیک و مطالعه دوره‌ای نسخ قرآن پرداخته شده است.

رواقی اظهار کرد: یکی از نسخ ممتاز قرآن کریم که اولین قرآن به زبان پهلوی است نیز در بازسازی حرم مطهر رضوی پیدا شده و این کتاب معروف به قرآن قدس نیز در زمره نسخ ممتاز قرآن قرار می‌گیرد. حوزه‌های زبانی ترجمه قرآن کریم متعدد بوده و حوزه زبانی سیستانی، گونه ماوراءالنهری، گونه هروی و گونه مرکزی یا رازی از گونه‌های مختلف ترجمه‌های فارسی قرآن کریم هستند. با مقایسه نوشته‌های خواجه عبدالله انصاری و ناصر خسرو که هر دو در حوزه جغرافیایی افغانستان، یکی در هرات و دیگری در بدخشان زندگی می‌کردند، تفاوت‌های قابل توجه زبانی وجود دارد که نشان از تفاوت و تنوع حوزه‌های زبانی دارد.

تقدیر از خادمان کتاب

در خاتمه این مراسم، تعدادی از خادمان عرصه کتاب و کتابخوانی، مورد تقدیر و تجلیل قرار گرفتند. در این مراسم، از سازمان ملی استاندارد به دلیل واسپاری استاندارد، مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی به دلیل واسپاری منابع غیرکتابی و دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران شمال به دلیل واسپاری پایان نامه، تقدیر به عمل آمد.

همچنین در حوزه اهداکنندگان برتر کتاب نیز از خانواده مرحوم سید ناصر میردامادی به دلیل اهدای ۱۷ هزار و ۷۴۱ نسخه کتاب، نشریه و منبع غیرکتابی، منوچهر اشرف الکتابی، خانواده مرحوم حاج اکبر قراگوزلو و خانم نسیم مشتاق عسگری به دلیل اهدای کتاب و نسخ خطی تقدیر و تشکر شد.

در بخش تقدیر از مؤسسات و انتشارات نیز از مؤسسه انتشارات سبزان به دلیل اهدای بیش از ۳۶ هزار و ۶۰۰ نسخه کتاب، شرکت ویژه نشر به دلیل فراهم آوری منابع، انتشارات گویا به دلیل واسپاری کتب منتشره و انتشارات پیام عدالت تقدیر به عمل آمد.

در حوزه نویسندگان برتر نیز از محمد گودرزی و مریم تفضلی تقدیر شده و در حوزه سازمان‌های همکار نیز از علی عرب‌شاهی کارشناس اسناد سازمان نوسازی، توسعه و تجهیز مدارس و مریم بصیر کارشناس اسناد سازمان تبلیغات اسلامی تجلیل شد.